

Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης ΠΕΚΕΣ

Ημερομηνία Εξαγωγής: 08/11/2022

Συγκεντρωτικά στοιχεία για τα Σχέδια Δράσης

Παιδαγωγική και Μαθησιακή λειτουργία

Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

569

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

897

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Σχολική διαρροή - φοίτηση

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

421

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

450

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

638

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

720

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Σχέσεις μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

453

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

498

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Σχέσεις σχολείου - οικογένειας

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

255

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

282

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Διοικητική Λειτουργία

Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

439

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

476

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Σχολείο και κοινότητα

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

256

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

332

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

498

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

577

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

Αριθμός Σχολικών Μονάδων

212

Αριθμός Σχεδίων Δράσης

254

Παρατηρήσεις (προαιρετικά)

-

Συνολικές Προτάσεις για τις Σχολικές Μονάδες του ΠΕΚΕΣ

Προσχολική Αγωγή

Προτάσεις

Ανάδειξη και εδραίωση των σύγχρονων διδακτικών προσεγγίσεων που αξιοποιήθηκαν στα σχέδια δράσης.

Ενημέρωση και επιμόρφωση σε διοικητικά θέματα με την εμπλοκή όλων των εκπαιδευτικών.

Άνοιγμα του σχολείου στην κοινότητα, μέσω συνεργειών και συμπράξεων με διάφορους τοπικούς φορείς.

Περαιτέρω ενδοσχολική επιμόρφωση για την ένταξη των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Διερεύνηση επιμορφωτικών δράσεων του σχολείου στο πλαίσιο των αναγκών και ιδιαιτεροτήτων του.

Αποτύπωση προσπάθειας υλοποίησης εθνικού ή Ευρωπαϊκού Προγράμματος.

Πρώθηση προγραμμάτων ομαλής μετάβασης.

Περαιτέρω επιμόρφωση για την εφαρμογή της περιγραφικής αξιολόγησης της προόδου των μαθητών.

Ενίσχυση της εξωστρέφειας των σχολείων και μέσω της σχολικής ιστοσελίδας.

Δημοτικά Σχολεία

Προτάσεις

Ανάπτυξη συνεργασιών και διαμοιρασμού εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ των εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων με τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας.

Διαρκής διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών για την ανάδειξη ενδοσχολικών επιμορφωτικών στόχων.

Περαιτέρω ανάπτυξη δικτύου όμορων σχολείων και διάχυσης πρακτικών και συνεργασιών.

Ενίσχυση της εξωστρέφειας των σχολικών μονάδων σε δράσεις σύνδεσης με την σχολική κοινότητα.

Διαρκής ενδυνάμωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων από διάφορους φορείς (πολιτιστικούς, κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς.)

Πρώθηση προγραμμάτων μετάβασης.

Διαμόρφωση πλαισίου διαχείρισης εντάσεων και συγκρούσεων.

Υποστήριξη δράσεων ενημέρωσης γονέων/κηδεμόνων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Εδραίωση κουλτούρας συμμετοχικού σχεδιασμού, συμπράξεων, αναστοχασμού κατά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου με συναφούς περιεχομένου υποστηρικτικές -επιμορφωτικές δράσεις

Ανανοηματοδότηση του ρόλου του Δ/ντή με εστίαση στην ανάγκη εδραίωσης του μοντέλου καταναεμημένης ηγεσίας και δικτύωσης του σχολείου με την σχολική κοινότητα.

Υποστήριξη και "εποπτεία" της υλοποίησης των σχεδίων δράσης με τον συμμετοχικό σχεδιασμό και την διοργάνωση ενδοσχολικών επιμορφωτικών δράσεων καθώς και τη διεξαγωγή χρονικά προσδιορισμένων συναντήσεων /συνεδριάσεων των συλλόγων διδασκόντων με τον συντονισμό του Δ/ντή και τη συμμετοχή της ΣΕΕ για "εξωτερική" ανατροφοδότηση, με οπτική που δεν επικαθορίζεται από τους περιορισμούς λειτουργίας του συστήματος που αποτελεί η κάθε σχολική μονάδα.

Γυμνάσια

Προτάσεις

Ως πολύ σημαντική προϋπόθεση για την ουσιαστική εφαρμογή εκπαιδευτικών καινοτομιών στη σχολική πραγματικότητα προτείνεται η αναμόρφωση του **θεσμικού πλαισίου των επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών**, ώστε να υποστηρίζεται η συμμετοχή **όλων των εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις**, που είναι απαραίτητες για την λειτουργία του συλλογικού προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης, καθώς και για άλλα καίρια εκπαιδευτικά θέματα (εκσυγχρονισμό διδασκαλίας, ζητήματα παιδαγωγικά, εξοικείωση με νέους θεσμούς ενδοσχολικών/διασχολικών δράσεων και συνεργασιών κ.ά.). Σημειώνεται ότι στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση δεν ισχύει ούτε ο επιμορφωτικός χρόνος των δύο ετήσιων Ημερίδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Γενικότερα, **η απουσία θεσμικά προσδιορισμένου χρόνου και πλαισίου επιμορφώσεων δεν υποστηρίζει τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, παρά τις εργώδεις επιμορφωτικές προσπάθειες και δράσεις των Συντονιστών Εκπαιδευτικού έργου. Η στήριξη του επιμορφωτικού ρόλου των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου** (Συμβούλων Εκπαίδευσης), με διαμόρφωση θεσμικού πλαισίου επιμορφωτικών προγραμμάτων και άλλων επιμορφωτικών δράσεων (σεμιναρίων κ.ά.) κρίνεται απολύτως αναγκαία για την προώθηση των καινοτομιών που εισάγονται στα σχολεία.

Ειδικότερες προτάσεις:

A. Προτάσεις που αφορούν στην Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

1. Περαιτέρω προώθηση στην πράξη **καλών πρακτικών εκσυγχρονισμού και ανανέωσης της διδακτικής μεθοδολογίας**, μέσα από **ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου** για τη διδασκαλία και τη μάθηση καθώς και μέσα από **υποστήριξη του επιμορφωτικού και καθοδηγητικού-συμβουλευτικού έργου των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου (Συμβούλων Εκπαίδευσης).**

Στο πλαίσιο της περαιτέρω θεσμικής υποστήριξης, επισημαίνονται χαρακτηριστικές καλές πρακτικές που χρειάζεται να εφαρμόζονται ευρύτερα και ουσιαστικά στην πράξη (*πέρα από την αναγνώρισή τους σε επίπεδο παιδαγωγικής θεωρίας και μεθοδολογίας, προγραμμάτων σπουδών κ.ά.*):

- Στην αρχή του σχολικού έτους, διαμόρφωση και εφαρμογή **«εκπαιδευτικού συμβολαίου»**

στην τάξη, σε συνεργασία μαθητών/-τριών με εκπαιδευτικό αντίστοιχου μαθήματος.

- Στην έναρξη των μαθημάτων, **ολιστική προσέγγιση ύλης** μέσα από **«διερεύνηση» και «ανακάλυψη»** περιεχομένου και δομής του σχολικού βιβλίου, αξιοποίηση εικόνων κ.ά.
- Ανάθεση **«δημιουργίας εποπτικού υλικού από μαθητές/-τριες»** βάσει του βιβλίου ή και επιλεγμένων ιστότοπων.
- Δημιουργίες μαθητών/τριών και **τήρηση «γωνιάς με εποπτικό υλικό»** ανά διδακτική ενότητα.

2. Θεσμική υποστήριξη (και στις επιμορφωτικές προσπάθειες των ΣΕΕ) για την εφαρμογή προγραμματισμού της διδασκαλίας και αξιολόγησης της μάθησης, όπως:

3. Σχεδιασμός μαθήματος, παρουσίαση στόχων στην αρχή και ανασύνθεση στο τέλος.

4. Αυτο-αξιολόγηση και ετερο-αξιολόγηση, με χρήση κλείδας διαβαθμισμένων κριτηρίων αξιολόγησης (ρουμπρίκα αξιολόγησης).

- Ανατροφοδότηση εργασιών με συγκεκριμένα σχόλια.

3. Ανάπτυξη προγραμμάτων ενίσχυσης συμμετοχικών και ενεργητικών εκπαιδευτικών τεχνικών, π.χ. **παιχνίδι ρόλων, παγωμένη εικόνα, μετατροπή κειμένου σε διαλογική σκηνή, ρητορική αντιπαράθεση με επιχειρήματα μεταξύ ατόμων ή ομάδων** κ.ά.

4. Ανάπτυξη προγραμμάτων ενίσχυσης της διαπολιτισμικής διάστασης στο σχολείο, ομαλής μετάβασης των μαθητών μεταξύ των βαθμίδων και προς την αγορά εργασίας.
5. Δημιουργία θεσμικού πλαισίου εφαρμογής συνεργατικών μεθόδων διδασκαλίας σε μαθήματα διαφόρων γνωστικών αντικειμένων και από διαφορετικές ειδικότητες. Διεπιστημονικότητα, διαθεματικότητα.
6. Ανάδειξη **τρόπων συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής** στα πλαίσια της συνεκπαίδευσης- συνδιδασκαλίας.
7. Θεσμική υποστήριξη πλαισίου επιμορφώσεων των εκπαιδευτικών, που αφορούν στην **υποστήριξη μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες ή ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, με καλές πρακτικές, όπως:**
  1. αναγραφή ύλης και ασκήσεων στον πίνακα
  2. ανάθεση ρόλου βοηθού σε συμμαθητή/-τρια θρανίου (υποβοήθηση σε σημειώσεις).
  3. Διευκρινίσεις και επεξηγήσεις
  4. Σαφείς οδηγίες σε φύλλα εργασιών
  5. Χρήση εποπτικού υλικού
  6. Κατάλληλη θέση για μαθητές με ΔΕΠ-Υ.
  7. Διάθεση χρόνου και χώρου κατάλληλου για μαθητές/-τριες με διάγνωση προφορικής εξέτασης.
  8. Διάθεση περισσότερου χρόνου απαντήσεων σε μαθητές που δυσκολεύονται.
8. Συμμετοχή **όλων των εκπαιδευτικών** στην **ανανέωση του** διδακτικού και ευρύτερα του παιδαγωγικού έργου.
9. Θεσμική ενίσχυση της συνεργασίας των εκπαιδευτικών με αρμόδιους Σ.Ε.Ε./Συμβούλους Εκπαίδευσης και αντίστοιχα της συμμετοχής όλων των εκπαιδευτικών σε επιμορφώσεις (βλ. και αρχική γενικότερη πρόταση για βελτίωση υλοποίησης όλων των λειτουργιών του προγραμματισμού).

10. Ψυχοκοινωνική υποστήριξη/ενίσχυση των εκπαιδευτικών, και των μαθητών/τριών και των γονέων (στο πλαίσιο αντιμετώπισης επιπτώσεων της πανδημίας στην εκπαίδευση).
11. Σε ανταπόκριση προς αιτήματα σχολείων, για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου προτείνονται: έγκαιρη κάλυψη των λειτουργικών κενών, αποδέσμευση των εκπαιδευτικών από χρονοβόρες εξωδιδασκτικές υποχρεώσεις, μείωση των μαθητών/τριών ανά τμήμα, λειτουργία επιπλέον τμημάτων ένταξης, ενισχυτικής διδασκαλίας και τάξεων υποδοχής, ενίσχυση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης από ειδικούς, επιμόρφωση των Συμβούλων Σχολικής Ζωής κ.ά.

B. Προτάσεις που αφορούν στην Διοικητική λειτουργία

1. Έμφαση της σχολικής ηγεσίας σε στόχους αξιών και στάσης προς το εκπαιδευτικό έργο. Ενδεικτική πρόταση από σχολείο: *«ΟΡΑΜΑ & ΑΓΑΠΗ αποτέλεσαν τη φιλοσοφία της διοίκησης».*
2. Επιμορφώσεις/σπουδές, αυτομόρφωση, προς ενσωμάτωση σύγχρονων θεωριών, μοντέλων και μεθόδων ηγεσίας, οργάνωσης και διοίκησης στην άσκηση αντίστοιχου έργου στις σχολικές μονάδες.
3. Προγραμματισμένες ενέργειες της Διεύθυνσης των σχολείων για μεθοδική και συστηματική ενσωμάτωση αλλαγών που εισάγονται στη σχολική λειτουργία.
4. Κριτικός αναστοχασμός, εντοπισμός σημείων προς βελτίωση και προτάσεις βελτίωσης σε συνεδρίαση του Συλλόγου, κατά την έναρξη του νέου σχολικού έτους, σχετικά με Σχέδια Δράσης, υλοποίηση Δράσεων, σύνταξη και ανάρτηση «Συλλογικού Προγραμματισμού Σχολικής Μονάδας» και της «Ετήσιας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας». Ομάδες εργασίας για εντοπισμό και προτάσεις.
5. Συνεργασία ηγεσίας σχολικής μονάδας και ΣΕΕ για προγραμματισμό και

υλοποίηση επιμορφώσεων σχετικά με τα προαναφερόμενα (σημείο 4) και άλλα θέματα επιστημονικής και παιδαγωγικής αρμοδιότητας των ΣΕΕ.

6. Δημιουργική αξιοποίηση όλων των εκπαιδευτικών, ανάλογα με προφίλ/δεξιότητες και ανάγκες της σχολικής μονάδας. Ανάληψη υποχρεώσεων από όλα τα μέλη, σε πνεύμα ισονομίας και ισότητας.
7. Πρωτοβουλίες για αξιοποίηση «Διασχολικού δικτύου παιδαγωγικής συνεργασίας» μεταξύ των σχολείων του/της ΣΕΕ παιδαγωγικής αρμοδιότητας. Διάχυση και εμπλουτισμός της εμπειρίας από την κατά

περίπτωση συνεργασία συστεγαζόμενων Γυμνασίων-Λυκείων.

8. Αναζήτηση συνεργασιών μεταξύ Διευθύνσεων γειτονικών σχολείων, προς διαμόρφωση διασχολικών δικτύων συνεργασίας, π.χ. με άξονα τη βελτίωση σχέσεων μεταξύ μαθητών/-τριών, μέσα από δράσεις ανάπτυξης δεσμών και φιλικών συνεργασιών μεταξύ μαθητικών πληθυσμών των συστεγαζόμενων σχολείων, την επικοινωνία και διάδραση μεταξύ εκπαιδευτικών των σχολείων σε επιμορφωτικές δράσεις για ανανέωση διδακτικής μεθοδολογίας, για διαχείριση παιδαγωγικών ζητημάτων, την ενίσχυση του γλωσσικού γραμματισμού, την υποστήριξη της μετάβασης από το Γυμνάσιο στο Λύκειο.
9. Ενίσχυση διαύλων επικοινωνίας και ουσιαστικών σχέσεων σχολείου-εκπαιδευτικών-γονέων.
10. Ενίσχυση λειτουργίας σχολικών μονάδων με ανταπόκριση της πολιτείας και της τοπικής αυτοδιοίκησης στα αιτήματα για κάλυψη θέσεων υποστηρικτικού διοικητικού προσωπικού (γραμματείας, φύλακα, επιστάτη).
11. Ενίσχυση υποδομών για αξιοποίηση ΤΠΕ στις τάξεις.

Γ. Προτάσεις για την Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

1. Συμμετοχή **όλων των εκπαιδευτικών** σε επιμορφώσεις ως μέρος της επαγγελματικής ταυτότητάς τους. [Βλ. στην αρχή πρόταση για ανανέωση

θεσμικού πλαισίου επιμορφώσεων και στήριξη του επιμορφωτικού έργου των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου (Συμβούλων Εκπ/σης.)

2. Συστηματική και προγραμματισμένη **συνεργασία** σε ετήσια βάση -ή και σε έκτακτες περιπτώσεις- **μεταξύ σχολικών μονάδων και ΣΕΕ ή και άλλων εκπαιδευτικών φορέων για επιμορφώσεις εκπαιδευτικών** σε θέματα που αφορούν **σε προτεραιότητες αναγκών**, κατά περίπτωση των σχολείων.
3. Συνδυασμός της προαναφερόμενης πρότασης με **αύξηση του αριθμού των επιμορφωτών** (π.χ. ειδικών παιδαγωγών, ψυχολόγων κ.ά. σε ΚΕΔΑΣΥ, αρμοδίων επαγγελματικού προσανατολισμού μαθητών/-τριών, κ.ά.).
4. Προγραμματισμός για **ενδοσχολικές επιμορφώσεις** σε συνεργασία με ΣΕΕ και αξιοποίηση εκπαιδευτικών με αυξημένα προσόντα κατά περίπτωση, καθώς και συμμετοχή **όλων των εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας**, με διδασκαλίες/εφαρμογές στις τάξεις τους.
5. Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ σχολείων (κυρίως όμορων/ευρύτερης κοινότητας) για **διασχολικές επιμορφωτικές δράσεις, σε θέματα κοινών προτεραιοτήτων** τους. Υλοποίηση σε συνεργασία με ΣΕΕ ή και άλλους αρμόδιους φορείς.
6. Ανάλυση προσωπικής ευθύνης και πρωτοβουλίας εκπαιδευτικών για **αυτομόρφωση**, με βάση τις ιδιαίτερες προσωπικές ανάγκες και τις εκπαιδευτικές ανάγκες της σχολικής μονάδας.
7. Λειτουργία συστηματικών **προγραμμάτων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών** σε επίπεδο ΠΔΕ, σχετικά με την υποβολή συμμετοχής και την υλοποίηση **Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων**.
8. Διαμόρφωση από την πολιτεία **σαφούς και διευκολυντικού, λειτουργικού θεσμικού πλαισίου για επιμορφώσεις ενδοσχολικές και διασχολικές από ΣΕΕ και υποστηρικτικούς άλλους φορείς**, για καίριες επιμορφωτικές

ανάγκες των εκπαιδευτικών (διαφοροποιημένη διδασκαλία, διαχείριση τάξης κ.ά.).

9. Διαμόρφωση από ΙΕΠ και ΥΠΑΙΘ λειτουργικού **θεσμικού πλαισίου Επιμορφωτικών Προγραμμάτων** για τους εκπαιδευτικούς, με επιμορφωτές ΣΕΕ ή και άλλους φορείς εκπαίδευσης/επιμόρφωσης. Πρόβλεψη επιμορφωτικού χρόνου με διευκόλυνση στο διδακτικό έργο, π.χ. **επιμορφωτικές περιόδους χωρίς διδακτικά καθήκοντα, συστηματική περιοδική επιμόρφωση με μεθόδους εκπαίδευσης ενηλίκων.**

Γενικά Λύκεια

Προτάσεις

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

1. Κρίνεται χρήσιμη η περαιτέρω ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την προαγωγή της διερευνητικής/ανακαλυπτικής, συμμετοχικής και βιωματικής διδασκαλίας/μάθησης και η επιμορφωτική υποστήριξη των εκπαιδευτικών του σχολείου για την περαιτέρω αξιοποίηση σχετικών στρατηγικών διδασκαλίας, καθώς και για ζητήματα συμπεριληπτικής και διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, διαχείρισης τάξης, διαχείρισης κρίσεων, σχολικής βίας και εκφοβισμού. Θα είναι χρήσιμη η εξασφάλιση κοινού χρόνου για τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών για τα ζητήματα της εν λόγω λειτουργίας.
2. Υπό τις πρόσφατες και παρούσες υγειονομικές συνθήκες κρίνεται χρήσιμη η περαιτέρω ψυχοκοινωνική υποστήριξη/ενίσχυση πρωτίστως των εκπαιδευτικών, καθώς και των μαθητών/τριών και των γονέων αντίστοιχα.
3. Σε περιορισμένο αριθμό σχολείων ενδείκνυται η ανάληψη πρωτοβουλιών για την περαιτέρω ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και η ενεργότερη συμμετοχή των γονέων στη σχολική ζωή.
4. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου το σχολείο λειτουργεί σε υποβαθμισμένες περιοχές ή περιοχές με ιδιαιτερότητες, προτείνεται η ενίσχυση της πολιτιστικής παρουσίας του σχολείου και η ενίσχυση των σχέσεων με την τοπική κοινωνία.
5. Σε ορισμένα σχολεία είναι επιτακτική η ανάγκη για τον εκσυγχρονισμό της υλικοτεχνικής και κτηριακής υποδομής, το οποίο θα συμβάλλει στην εκπαιδευτική αναβάθμισή τους.
6. Πέρα από τα παραπάνω, αρκετά σχολεία αναφέρουν ορισμένα πάγια αιτήματα, η ικανοποίηση των οποίων θα συμβάλει στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου στους άξονες της λειτουργίας, όπως είναι: η ενίσχυση του παιδαγωγικού ρόλου του σχολείου και η αντιμετώπιση του εξετασιοκεντρικού/ανταγωνιστικού κλίματος, η έγκαιρη κάλυψη των λειτουργικών κενών, η αποδέσμευση των εκπαιδευτικών από χρονοβόρες εξωδιδασκτικές υποχρεώσεις, η μείωση των

μαθητών/τριών ανά τμήμα, η λειτουργία επιπλέον τμημάτων ένταξης, ενισχυτικής διδασκαλίας και τάξεων υποδοχής, η επέκταση του θεσμού της ΕΔΥ, η ενίσχυση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης από ειδικούς, η επιμόρφωση των Συμβούλων Σχολικής Ζωής κ.ά.

7. Σε περιορισμένο αριθμό Εκθέσεων Εσωτερικής Αξιολόγησης και σε συγκεκριμένους άξονες δίνεται η εντύπωση ότι η αποτίμηση αφορά στα Σχέδια Δράσης που έγιναν σε αυτούς τους άξονες και όχι στο συνολικό έργο του σχολείου. Επισημαίνεται ότι η αποτίμηση των Σχεδίων Δράσης αφορά σε ένα μόνο τμήμα του έργου του σχολείου, ενώ η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης αφορά στο συνολικό έργο του σχολείου.

Διοικητική λειτουργία

1. Στην αποτελεσματική λειτουργία του σχολείου μπορεί να συμβάλει η ενίσχυση της συλλογικότητας στη λήψη αποφάσεων, η προώθηση της εφαρμογής του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και η επιμορφωτική υποστήριξη των εκπαιδευτικών.
2. Σε πολλές σχολικές μονάδες της περιφέρειας, κρίνεται χρήσιμη η περαιτέρω ενίσχυση των πρωτοβουλιών συνεργασίας με την τοπική κοινωνία και η ενίσχυση της πολιτιστικής ταυτότητας των σχολείων που λειτουργούν σε υποβαθμισμένες περιοχές και σε περιοχές με ιδιαιτερότητες ή που έχουν πολυπολιτισμικά χαρακτηριστικά.
3. Σύμφωνα με τις προτάσεις των εκπαιδευτικών ορισμένων σχολείων, θα είναι χρήσιμη η επέκταση της επικοινωνίας/συνεργασίας με άλλα σχολεία και η συμμετοχή σε δίκτυα.
4. Σύμφωνα με τις αναφορές των εκπαιδευτικών αρκετών σχολείων, στη λειτουργία τους μπορεί να συμβάλει η επίλυση από την Πολιτεία ορισμένων χρόνιων προβλημάτων, όπως είναι η υλικοτεχνική αναβάθμιση, η πρόσληψη προσωπικού γραμματειακής υποστήριξης και φύλαξης, η έγκαιρη κάλυψη των κενών, η εξασφάλιση πόρων, κ.ά.

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

1. Σύμφωνα με τις αναφορές αρκετών σχολείων, την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών θα διευκολύνει η απαλλαγή τους από γραφειοκρατικές/γραμματειακές εργασίες, η εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων (προγράμματα, υποδομές και υλικά), καθώς και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τα ζητήματα αυτά.
2. Σε περιορισμένο αριθμό σχολείων καταγράφεται η ανάγκη για την ενίσχυση της

- ευρωπαϊκής ταυτότητας και προοπτικής τους και για την ενίσχυση των πρωτοβουλιών για την υλοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
3. Κρίνεται χρήσιμη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών από οργανισμούς που υλοποιούν επιμορφωτικά ή άλλα προγράμματα σχετικά με τις διαδικασίες εκπόνησης των προγραμμάτων.
  4. Σε ορισμένες περιπτώσεις αναδύεται η ανάγκη για την ενθάρρυνση και την εξασφάλιση της δυνατότητας να συμμετέχουν σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα οι αδυνατούντες μαθητές/τριες.
  5. Ενίσχυση του θεσμικού ρόλου του συμβούλου σχολικής ζωής, του ενδοσχολικού συντονιστή και του μέντορα με εξωτερικά κίνητρα. (π.χ. επίδομα, δώρη απαλλαγή από το διδακτικό τους ωράριο.)
  6. Διαπιστώνεται η ανάγκη για μεθοδική και στοχευμένη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, τόσο με δράσεις ενδοσχολικής επιμόρφωσης όσο και με κεντρικά προγράμματα επιμόρφωσης, σε ζητήματα εισαγωγικής επιμόρφωσης για νεοδιόριστους και αναπληρωτές/τριες, για θέματα προαγωγής της διδασκαλίας/μάθησης, για τη χρήση νέων τεχνολογιών, για τη λειτουργία ομάδων μάθησης και πρακτικής, για ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, διαχείρισης τάξης και σχολικής βίας κ.ά.
  7. Διαπιστώνεται το αίτημα για αύξηση των επιμορφωτικών δράσεων με φυσική παρουσία έναντι των εξ αποστάσεως.
  8. Σε ορισμένες περιπτώσεις προτείνεται η διεξοδικότερη αποτίμηση/αποτύπωση και τεκμηρίωση των λειτουργιών του σχολείου στο επίπεδο των διαδικασιών για την αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας. Επισημαίνεται ότι η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης αφορά στην αποτίμηση του συνολικού έργου του σχολείου και όχι μόνο των Σχεδίων Δράσης.

ΕΠΑΛ

Προτάσεις

Παιδαγωγική Λειτουργία

1. Αιτήματα κάλυψης των ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό, ψυχολόγο και κοινωνικό λειτουργό-ενέργειες για λειτουργία τμήματος ένταξης,
2. Αναζήτηση άλλων δημόσιων φορέων που παρέχουν υπηρεσίες ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης μαθητών και εκπαιδευτικών (πχ ΚΕΔΑΣΥ, κοινωνική υπηρεσία του Δήμου, Χαμόγελο του Παιδιού κ.α.)
3. Υιοθέτηση προγράμματος διερμηνείας (Οργάνωση ΜΕΤΑδράση) για την εκπαίδευση των προσφύγων του σχολείου

4. Προκαταρκτικές ενέργειες για την εφαρμογή της Τράπεζας Θεμάτων
5. Ενίσχυση των δράσεων και πρακτικών ενημέρωσης και εμπλοκής των γονέων (πχ Χρήση πλατφόρμας Σίσσυφος, χρήση sms)
6. Συμμετοχή των γονέων στην επιλογή του σχεδιασμό και την διοργάνωση των δράσεων
7. Προκαταρκτικές ενέργειες εξαερισμού αιθουσών με φυσικά και μηχανικά μέσα
8. Να επεκταθεί ο θεσμός του ψυχολόγου που λειτουργεί στα ΕΠΑΛ μέσω του προγράμματος ΜΝΑΕ και στα Εργαστηριακά Κέντρα.
9. Ενέργειες ώστε τα Εργαστηριακά Κέντρα να αποκτήσουν σταθερές ομάδες ενδιαφερόντων πχ ομίλους καινοτομίας και δημιουργικότητας, περιβαλλοντική, φωτογραφίας, θεάτρου κτλ
10. Διοργάνωση δράσεων με τη συμμετοχή των γονέων (πχ επαγγελματικού προσανατολισμού, σύνδεση των παιδιών τους με την αγορά εργασίας, εκδηλώσεις των ομάδων ενδιαφερόντων του σχολείου κ.α.) και στα Ε.Κ.
11. Σχέδιο δράσης για διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη παρέμβαση
12. Συζήτηση για την αναθεώρηση του πλαισίου λειτουργία σχολείων εκπαίδευσης ενηλίκων με υιοθέτηση του μοντέλου της μεικτής μάθησης και της οργανωμένης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, εργαλεία και εκπαίδευση του προσωπικού των εσπερινών σχολείων.

Διοικητική

- Αποτύπωση των αυξημένων αναγκών των μεγάλων Ε.Κ που λειτουργούν στην κατανομή της Σχ. Επιτροπής
- Εθελοντική συμμετοχή των μαθητών/-τριών του σχολείου στις δράσεις ανοίγματος του σχολείου στην τοπική κοινότητα
- Αιτήματα κάλυψης των ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό, ψυχολόγο και κοινωνικό λειτουργό, γραμματέα και επιστάτη
- αναζήτηση άλλων δημόσιων φορέων που παρέχουν υπηρεσίες ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης μαθητών και εκπαιδευτικών (πχ ΚΕΔΑΣΥ, κοινωνική υπηρεσία του Δήμου, Χαμόγελο του Παιδιού κ.α.)

Επαγγελματική ανάπτυξη

- Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών, καλύτερη οργάνωση επιμορφωτικών δράσεων
- Υπήρξε σχολείο στο οποίο δεν πραγματοποιήθηκε ενδοσχολική επιμόρφωση. Άλλο στο οποίο χρειάζεται ενίσχυση των συγκεκριμένων δράσεων. Προτείνεται η αξιοποίηση των συζητήσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών για την διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών και την διεξαγωγή επιμορφωτικών δράσεων την επόμενη σχολική χρονιά χρησιμοποιώντας αν είναι ανάγκη και επιμορφωτές

από άλλα σχολεία

- Στην περίπτωση έλλειψης των προϋποθέσεων διεξαγωγής εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε σχολεία, η προσπάθεια να ξεκινήσει από 1-2 εκπαιδευτικούς ή και τη Δ/νση του σχολείου που σε συνεργασία και ενημέρωση από
- την Υπ. Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων της Περιφερειακής και
- άλλα σχολεία, θα μπορέσουν να υποβάλλουν σχετική πρόταση

Θέματα για μελλοντική μελέτη και προτάσεις για σχέδια δράσης

- Οι συνθήκες της πανδημίας, καραντίνας, επείγουσας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οδήγησαν σε μείωση της παρουσίας των μαθητών στο Εσπερινό σχολείο. Συζήτηση για την αναθεώρηση του πλαισίου λειτουργία σχολείων εκπαίδευσης ενηλίκων με υιοθέτηση του μοντέλου της μεικτής μάθησης και της οργανωμένης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, εργαλεία και εκπαίδευση του προσωπικού των **εσπερινών σχολείων**
- Σχέδιο δράσης για διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη παρέμβαση στα σχολεία
- Ερωτηματολόγιο προς τους γονείς Ε.Κ το οποίο ανέδειξε δύο ενδιαφέροντα δεδομένα
  - Μειωμένο ποσοστό ανταπόκρισης των γονέων
  - Όσες και όσοι ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο εξέφρασαν θετική άποψη για το σχολείοΑξιοποίηση των γονέων που εξέφρασαν θετική άποψη για τα σχολεία προκειμένου να γίνουν συμμετοχοί στη σχολική κοινότητα συμμετέχοντας περισσότερο σε σχετικές δράσεις

Άλλο

Προτάσεις

Ειδικής Αγωγής(όλοι οι τύποι)

Προτάσεις

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας μέσω καλλιτεχνικών, πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων.

Διάχυση δράσεων μέσω της ανάρτησης, στη διασύνδεση της σχολικής μονάδας με την τοπική και ευρύτερη κοινότητα.

Ενίσχυση των αποφοίτων μαθητών με ΕΕΑ μέσω της Κοινωνικής Υπηρεσίας των ΣΜΕΑΕ, για την συνέχιση της κοινωνικοποίησης και απασχόλησής τους σε Κατάλληλες Δομές και πλαίσια για την επαγγελματική τους αποκατάσταση κατά το δυνατόν.

Αύξηση των ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

Βελτίωση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών.

Σύντομη έκθεση συμπερασμάτων και διαπίστωση αναγκών και τάσεων

Προτάσεις για διάχυση, σε επίπεδο ΠΕΚΕΣ, των επιτυχημένων πρακτικών που αναπτύχθηκαν σε σχολικές μονάδες

Προτάσεις

- 1) Κοινότητες μάθησης στη σχολική μονάδα και διάχυση των πρακτικών σε άλλες σχολικές μονάδες.
- 2) Αξιοποίηση ευρωπαϊκών εργαλείων για αξιολόγηση δεξιοτήτων των μαθητών/εκπαιδευτικών (π.χ. SELFIE, STEM Label, eSafety Label)
- 3) Εισαγωγή της τέχνης στη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων.
- 4) Οργάνωση Συνεδρίου ή Ημερίδων -2ημερίδων για την διάχυση των Καλών Πρακτικών
- 5) Δράσεις για υποστήριξη και ενίσχυση του γλωσσικού γραμματισμού των μαθητών/-τριών. Παράδειγμα εφαρμογής στο ΠΕΚΕΣ Κρήτης: «Διεπιστημονικό - Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα υποστήριξης γλωσσικού Γραμματισμού στη Δ/θμια Εκπ/ση» (Συντονιστική Ομάδα του Προγράμματος: συνεργαζόμενοι Σ.Ε.Ε. διαφορετικών ειδικοτήτων, 2019 - τρέχον σχολικό έτος, 2022-2023).
- 6) Δράσεις για υποστήριξη και ενίσχυση του εκπαιδευτικού-διεπιστημονικού Προγράμματος για τις εκπαιδευτικές Μεταβάσεις, «Διεπιστημονικό - Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα ομαλής Μετάβασης και σύνδεσης των Βαθμίδων Εκπαίδευσης: Εκπαιδευτικές Μεταβάσεις και Διδακτικά Αντικείμενα: Διδακτικές και Παιδαγωγικές Παρεμβάσεις». Συντονιστική Ομάδα του Προγράμματος: συνεργαζόμενοι/-ες Σ.Ε.Ε. διαφορετικών Βαθμίδων και ειδικοτήτων, 2020 -2021, 2022-2023).
- 7) Δημιουργία "ετικέτας" στη σελίδα του ΠΕΚΕΣ ή /και της ΠΔΕ Κρήτης όπου θα αναρτηθούν Σχέδια δράσης και καλές πρακτικές των σχολείων.
- 8) Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση
  - Φιλαναγνωσία: Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες φιλαναγνωσίας, οι οποίες συμβάλλουν στην προσωπική ανάπτυξη των παιδιών και δίνουν ευκαιρίες στους μαθητές μέσα από την προσέγγιση του γραπτού Λόγου, να αυτενεργήσουν, να εκφραστούν ελεύθερα, να διερευνήσουν και να ανακαλύψουν το περιβάλλον. Επίσης η δημιουργία συνοδευτικού υλικού για κάθε βιβλίο της δανειστικής βιβλιοθήκης, διεγείρει το ενδιαφέρον και κάνει το

βιβλίο ακόμα πιο ελκυστικό παιδαγωγικό εργαλείο.

Ψηφιακές δεξιότητες: Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες αξιοποιούν τις ΤΠΕ ως ένα διδακτικό εργαλείο που ενισχύει τη μαθησιακή διαδικασία.

Ελλείμματα λόγω πανδημίας: Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες προωθώντας την χρήση διδακτικών μεθόδων και στρατηγικών, υποστηρίζουν την λειτουργία του σχολείου μετά τις ιδιαίτερες συνθήκες που δημιούργησε η πανδημία.

9) Σχολική διαρροή - φοίτηση

- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες διευκολύνουν την ομαλή μετάβαση των παιδιών από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο και τη δημιουργία μιας «συνέχειας» και εξέλιξης στις μαθησιακές εμπειρίες τους.

10) Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες συμβάλλουν στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών και τους δίνουν ευκαιρίες για την προσωπική ενδυνάμωση και την καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων.
- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης, αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες ενθαρρύνοντας τα παιδιά να βρουν τρόπους επίλυσης συγκρούσεων μέσα από την κριτική σκέψη και να διαχειριστούν τα συναισθήματα και την αυτορρύθμιση, συμβάλλουν στην προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών.

11) Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών

- Η υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μαθητών και εκπαιδευτικών, αποτελεί θεμελιώδη συνθήκη για την καλή λειτουργία του σχολείου. Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες ακολουθούν την αναπτυξιακή πορεία των παιδιών και συγχρόνως αντιμετωπίζουν με ολιστική οπτική τις προσωπικές ανάγκες κάθε παιδιού.

12) Σχέσεις σχολείου - οικογένειας

- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες βελτιώνουν τις δυνατότητες επικοινωνίας ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους γονείς και προωθούν την ουσιαστική συνεργασία νηπιαγωγείου-οικογένειας. Τελικοί αποδέκτες αυτής της προσπάθειας αποτελούν οι μαθητές, για τους οποίους το κλίμα συνεργασίας ανάμεσα στα περιβάλλοντα που τους πλαισιώνει (οικογένεια, σχολείο) τους δίνει το αίσθημα ασφάλειας και υποστήριξης.

13) Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας

- Διαμόρφωση χώρων Νηπιαγωγείου: Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες συντελούν ώστε το Νηπιαγωγείο να έχει χώρους κατάλληλους για παιδαγωγικές δραστηριότητες. Οι δυσκολίες που εμπόδισαν την υλοποίηση κάποιων προγραμματισμένων δραστηριοτήτων, προήρθαν κυρίως από εξωτερικούς παράγοντες.

14) Σχολείο και κοινότητα

- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες ενθαρρύνουν το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες ζωής και πολιτειότητας.

15) Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις

- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης, αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν επιμορφωτικές δράσεις με την εμπλοκή διαφόρων φορέων, οι οποίες ανταποκρίνονται στις επιμορφωτικές ανάγκες του Συλλόγου Διδασκόντων του σχολείου.

16) Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα

- Ο Σχεδιασμός και η Υλοποίηση της Δράσης αποτελούν μια προσπάθεια να υλοποιηθούν δραστηριότητες, οι οποίες ενθαρρύνοντας τους εκπαιδευτικούς να συμμετάσχουν σε Εθνικά και Ευρωπαϊκά προγράμματα, δίνουν την ευκαιρία σε μαθητές κι εκπαιδευτικούς να αποκομίσουν πολλαπλά οφέλη και στην τοπική κοινότητα να ενημερωθεί για το έργο της σχολικής μονάδας.

17) Σχέδιο δράσης Περιγραφικής διαμορφωτικής αξιολόγησης

18) (Ολοκληρωμένη Πλατφόρμα Διαχείρισης Σχολείου «Σίσυφος»

19) Μαθητικά συμβούλια ως ομάδα στήριξης των μαθητών και μαθητριών

20) Ομάδες μαθητών και εκπαιδευτικών (περιβαλλοντική, μουσική, θεατρική, λέσχη ανάγνωσης, φωτογραφίας)

21) Δράση: «Συνεργατικότητα στη σχολική τάξη» με στόχο την υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών και των μαθητριών, τη διαμόρφωση κλίματος αυτοσεβασμού, εμπιστοσύνης και σεβασμού της διαφορετικότητας, τη διαμόρφωση τρόπων διαχείρισης εντάσεων και συγκρούσεων και την πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού Δράση: «Η οικογένεια πάει σχολείο» με στόχο την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας, υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας σχολείου και οικογένειας και την υποστήριξη δράσεων ενημέρωσης των γονέων και κηδεμόνων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος

22) Σχέδιο δράσης με στόχο την Ομαλή Μετάβαση στην Αγορά Εργασίας, με τη δημιουργία πλατφόρμας mentoring για αποφοίτους ΕΠΑΛ με τη συνδρομή του ΕΛΜΠΕΠΑ.

23) Ημερίδα "Ημέρα Καριέρας" στο πλαίσιο της οποίας διάφορες επιχειρήσεις και ξενοδοχεία του νομού, που ενδιαφέρονταν να προσφέρουν εργασία στους μαθητές, εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους μέσω συγκεκριμένης

πλατφόρμας που δημιουργήθηκε γι' αυτό το σκοπό.

24) Πρόγραμμα κυκλοφοριακής αγωγής

25) Δράση «πρόληψη και ποιότητα ζωής» με στόχο την ενίσχυση των σχέσεων του σχολείου και την ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας με φορείς της τοπικής κοινωνίας που σχετίζονται με θέματα υγείας και ποιότητας ζωής. Ενδοσχολική επιμόρφωση **«Ψυχική Ανθεκτικότητα»**

26) Οι κοινωνικές δράσεις Εσπερινού ΕΠΑΛ εντάθηκαν με το **κοινωνικό παντοπωλείο**, να λειτουργεί και να ενισχύει με τρόφιμα τους μαθητές που έχουν ανάγκη. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν δύο εθελοντικές **αιμοδοσίες** για την τράπεζα αίματος του σχολείου, με μεγάλη συμμετοχή.

27) Το σχολείο είναι δικό μας: Με την ενθάρρυνση των υπεύθυνων για την παρούσα δράση καθηγητών/τριών, έγινε συζήτηση και ευαισθητοποίηση των μαθητών/τριών σχετικά με τις τάξεις τους και τον περιβάλλοντα χώρο και οι μαθητές/τριες πρότειναν τρόπους βελτίωσης και δεσμεύτηκαν να φροντίζουν την τάξη τους και να την διατηρούν καθαρή και οργανωμένη. Μετά από επικοινωνία με φορείς και τοπικές επιχειρήσεις έγινε προμήθεια κουρτινών, οι οποίες τοποθετήθηκαν στις αίθουσες διδασκαλίας με τη συνδρομή εκπαιδευτικών και μαθητών.

1. Συνεργασία με

- το τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ ,
- με το τμήμα Ιατρικής του Ε.Κ.Π.Α., με τη διευθύντρια του «Εργαστηρίου Μελέτης Συμπεριφορών Υγείας & Οδικής Ασφάλειας», καθώς και με
- τον οργανισμό The tipping point,

1. Χρήση ψηφιακής πλατφόρμας για την επικοινωνία των εκπαιδευτικών μεταξύ τους αλλά και της Διεύθυνσης του σχολείου

28) Ενδοσχολικές επιμορφώσεις με ποικίλα αντικείμενα και εισηγητές εκπαιδευτικούς του Σχολείου με εξειδικευμένη εμπειρία, είτε εξωτερικούς προσκεκλημένους, ακαδημαϊκούς ή ανθρώπους της αγοράς. Τα μέλη του Συλλόγου λειτούργησαν ως επιμορφωτές και για άλλα σχολεία.

29) «Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων σε συνεργασία με άλλα σχολεία. Όλοι μαθαίνουμε από όλους». Αξίζει να σημειωθεί ότι οι δράσεις του Σχολείου "Φεστιβάλ Γκράφιτι" και "Έλεγχος Επιθετικότητας και Διαχείρισης Θυμού (διαθεματικό project)" αναδείχθηκαν και προβλήθηκαν ως καλές πρακτικές από το Ευρωπαϊκό Έτος Νεολαίας 2022 (στην επίσημη ιστοσελίδα του).

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις, σε επίπεδο ΠΕΚΕΣ

Προτάσεις

- 1) Διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου που παράγεται στη σχολική μονάδα - Ανάπτυξη πρακτικών συλλογής και αποτίμησης στοιχείων/δεδομένων αναφορικά με την εκπαιδευτική λειτουργία του σχολείου (με σκοπό τη βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου).
- 2) Μαθησιακές δυσκολίες - τρόποι αντιμετώπισης τους στις σχολικές μονάδες.
- 3) Διαχείριση της ενδοσχολικής βίας - συγκρούσεων ανάμεσα στους μαθητές - διαμεσολάβηση ομοτίμων.
- 4) Διαχείριση περιστατικών μη σωστής χρήσης του διαδικτύου.

5) Στοχευμένες επιμορφώσεις από το Ι.Ε.Π. που αφορούν τη σύνδεση αξόνων, δεικτών και τον τρόπο αναστοχασμού των εκπαιδευτικών πάνω στο υλικό που έχει παραχθεί, ως σημείο αναφοράς που οδηγεί στην αυτοβελτίωση.

Σε αρκετές περιπτώσεις διαπιστώνεται η ανάγκη για την περαιτέρω ενημέρωση/επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τις διαδικασίες συλλογικού προγραμματισμού, υλοποίησης και αποτίμησης των Δράσεων της αξιολόγησης. Ειδικότερα, χρειάζεται περισσότερη προσοχή στον αρχικό προγραμματισμό των στόχων, στην τήρηση των αναγκαίων βημάτων στην πορεία του έργου, στις διαδικασίες αποτίμησης με βάση τα ορισθέντα κριτήρια, στη μεθοδική/συγκροτημένη τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων, στην προσαρμογή των καταχωρίσεων στις απαιτήσεις της ψηφιακής πλατφόρμας, κ.ά.

8) Διαπιστώνεται η ανάγκη για μεθοδική και στοχευμένη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, τόσο με δράσεις ενδοσχολικής επιμόρφωσης όσο και με κεντρικά προγράμματα επιμόρφωσης, σε ζητήματα εισαγωγικής επιμόρφωσης για νεοδιόριστους και αναπληρωτές/τριες, για θέματα προαγωγής της διδασκαλίας/μάθησης, για εναλλακτικές τεχνικές διδασκαλίας, για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της συναισθηματικής νοημοσύνης, για τη χρήση νέων τεχνολογιών, για τη λειτουργία ομάδων μάθησης και πρακτικής, για ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, διαχείρισης τάξης και σχολικής βίας, συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, διαφοροποιημένης διδασκαλίας, μετάβασης, εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων, κ.ά.

9) Σχέδιο δράσης για διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη παρέμβαση στα σχολεία στη Δ/θμια Εκπαίδευση.

10) Διαφοροποιημένη διδασκαλία ανά μάθημα.

Ανάγκες και τάσεις που αναδεικνύονται από την αξιολόγηση των σχολικών μονάδων του ΠΕΚΕΣ

Προτάσεις

- **Ανάγκες:** - Επιμόρφωση σε θεματικές που προβληματίζουν.

Η διαχείριση χρόνου και η υιοθέτηση τεχνικών και στρατηγικών που θα βελτιστοποιήσουν το αποτέλεσμα της δουλειάς τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών. Η υιοθέτηση σύγχρονων και εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας και αξιολόγησης. Η σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία (συνέργειες με άλλα σχολεία, το Δήμο, τα ΑΕΙ και διάφορους φορείς) αναβάθμιση της σχολικής μονάδας και την προώθηση του οράματος, τη βελτίωση των κτιριακών υποδομών και την εξασφάλιση πόρων που θα βελτιώσουν την εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία. Ανάπτυξη συνεργασιών και διαμοιρασμού εμπειριών και καλών πρακτικών μεταξύ των συναδέλφων. Διαρκής διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών με βάση τις ανάγκες και τις συνθήκες εκάστης σχολικής μονάδας. Περαιτέρω ανάπτυξη δικτύου όμορων σχολείων και διάχυσης πρακτικών και συνεργασιών. Ενίσχυση της εξωστρέφειας των σχολείων. Διαρκής ενδυνάμωση και υποστήριξη των εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων από τους διάφορους φορείς.

Μείωση γραφειοκρατίας. Περιεκτικές φόρμες εγγράφων. Πρόβλεψη χρόνου για την υλοποίηση παιδαγωγικών συναντήσεων -συνεδριάσεων ΣΔ. Σαφές πλαίσιο υλοποίησης του Συλλογικού Προγραμματισμού. Κίνητρα για τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν Συντονιστές Σχ. Δράσης.

- **Ανάγκες:** - για διαμόρφωση κουλτούρας συνεργασίας στη σχολική μονάδα. - για ανάπτυξη πρακτικών αξιολόγησης του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου με σκοπό τη βελτίωση. - για επιμόρφωση σε πρακτικές διαχείρισης της σχολικής τάξης και των φαινομένων σχολικής βίας. **Τάσεις για υιοθέτηση πρακτικών:** - που εμπλέκουν ενεργά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία. -

διαφοροποιημένης διδασκαλίας. - που προσεγγίζουν διεπιστημονικά και ολιστικά τη γνώση (π.χ. προσέγγιση STE(A)M) και απαιτούν τη συνεργασία εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων από το ίδιο ή και από διαφορετικά σχολεία.

- Τάσεις για υιοθέτηση πρακτικών: - που εμπλέκουν ενεργά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία. - διαφοροποιημένης διδασκαλίας. - που προσεγγίζουν διεπιστημονικά και ολιστικά τη γνώση (π.χ. προσέγγιση STE(A)M) και απαιτούν τη συνεργασία εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων από το ίδιο ή και από διαφορετικά σχολεία.

1. Στις περισσότερες από τις Δράσεις, οι εκπαιδευτικοί προτείνουν τη συνέχιση, την επέκταση ή την επανάληψή τους και στο επόμενο σχολικό έτος.
2. Αναδείχθηκαν διάφορα ζητήματα, για να αντιμετωπιστούν σε επόμενα Σχέδια Δράσης, όπως είναι: εναλλακτικές διδακτικές πρακτικές στο πλαίσιο της πολυτροπικής, διερευνητικής, συνεργατικής και βιωματικής διδασκαλίας/μάθησης, πρακτικές διαφοροποίησης της διδασκαλίας, διδασκαλία με τη χρήση παραστατικών τεχνών, διδασκαλία για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, εμπλουτισμός της ιστοσελίδας του σχολείου, περαιτέρω βελτίωση της κτηριακής υποδομής, του υλικοτεχνικού και του ψηφιακού εξοπλισμού του σχολείου, εμπλουτισμός του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας, ανάπτυξη συνεργασίας με άλλες σχολικές μονάδες για κοινά θέματα, διεύρυνση της συνεργασίας με θεσμούς της τοπικής και της ευρύτερης κοινότητας κ.ά.
3. Αναδύεται η ανάγκη για ενίσχυση των πρωτοβουλιών και των προσπαθειών για περαιτέρω διάχυση των αποτελεσμάτων των Δράσεων στη σχολική κοινότητα.
4. Αναδύεται η ανάγκη για έγκαιρο προγραμματισμό των επιμορφωτικών δράσεων ή της συμμετοχής σε εθνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα, καθώς τα προγράμματα αυτά έχουν δικό τους χρονοδιάγραμμα και προθεσμίες δήλωσης συμμετοχής.
5. Διαπιστώνεται η ανάγκη ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και ενίσχυσης της ανθεκτικότητας τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών/τριών.
6. Αναδεικνύεται η ανάγκη επαναπροσδιορισμού του χρονοδιαγράμματος γενικά ως προς

A. την ημερομηνία κατάθεσης της πρώτης φάσης του συλλογικού προγραμματισμού της σχολικής μονάδας (20 Οκτωβρίου) με παράταση τουλάχιστον δέκα ημερών και

B. την καταληκτική ημερομηνία(31/05) κατάθεσης και ολοκλήρωσης του β' (υλοποίηση δράσης) και του γ' (αποτίμηση δράσης) τμήματος με παράταση τουλάχιστον δεκαπέντε ημερών.

7. Περαιτέρω επιμόρφωση των νηπιαγωγών στην εφαρμογή της Περιγραφικής αξιολόγησης στους μαθητές του Νηπιαγωγείου
8. Επιμόρφωση των νηπιαγωγών στις πρακτικές και τα μέσα της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας στο Νηπιαγωγείο.
9. Επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών από το Ι.Ε.Π. ως προς τον αναστοχασμό

και την αξιοποίηση όλου αυτού του υλικού κάθε σχολείου προς ουσιαστική βελτίωση.

- **Ενδιαφέρουσα πρακτική:** Διευρυμένο διάλειμμα: Με την εφαρμογή καινοτομίας «δημιουργίας χρόνου» και αξιοποιώντας τα διαλείμματα και μέρος του χρόνου μαθημάτων δημιουργήθηκε Διευρυμένο Διάλειμμα (ΔΔ). Αυτό έδωσε περισσότερες ευκαιρίες διαβούλευσης των εκπαιδευτικών σε επίκαιρα ζητήματα του σχολείου και βοήθησε στη συνεργασία μαθητών και διεύθυνσης.
Πρόταση: Περαιτέρω τεκμηρίωση της παραπάνω πρακτικής και ενδεχόμενη διάχυσή της ως καλή πρακτική
- Οι συνθήκες της πανδημίας, καραντίνας, επείγουσας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης οδήγησαν σε μείωση της παρουσίας των μαθητών στο Εσπερινό σχολείο. Συζήτηση για την αναθεώρηση του πλαισίου λειτουργία σχολείων εκπαίδευσης ενηλίκων με υιοθέτηση του μοντέλου της μεικτής μάθησης και της οργανωμένης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, εργαλεία και εκπαίδευση του προσωπικού των εσπερινών σχολείων
- Σχέδιο δράσης για διαφοροποιημένη και εξατομικευμένη παρέμβαση στα σχολεία
- Ερωτηματολόγιο προς τους γονείς Ε.Κ το οποίο ανέδειξε δύο ενδιαφέροντα δεδομένα
  - Μειωμένο ποσοστό ανταπόκρισης των γονέων
  - Όσες και όσοι ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο εξέφρασαν θετική άποψη για το σχολείο
  - Αξιοποίηση των γονέων που εξέφρασαν θετική άποψη για τα σχολεία προκειμένου να γίνουν συμμετοχοί στη σχολική κοινότητα συμμετέχοντας περισσότερο σε σχετικές δράσεις

Άλλες επισημάνσεις

Προτάσεις

1. Ορισμένα σχολεία δεν πρόλαβαν, μέχρι στην ορισθείσα προθεσμία, να υποβάλουν για ορισμένες Δράσεις τα πλήρη στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση και την αποτίμησή τους. Τα σχολεία έστειλαν, μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, τα μη καταχωρισμένα στοιχεία σχετικά με την υλοποίηση και την αποτίμηση των δράσεων στον Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου, τα οποία ελήφθησαν υπόψη για τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης.
2. Σε πολλά Σχέδια Δράσης διαπιστώνεται η καταχώριση περιττών στοιχείων,

επαναλήψεων ή ακόμη και άχρηστων πληροφοριών. Για τον αποτελεσματικότερο σχεδιασμό και την ευχερή αποτύπωση των Δράσεων σε όλες τις φάσεις, θα συνέβαλε η ύπαρξη ερωτήσεων κλειστού τύπου στα σχετικά πεδία, σε συνδυασμό με ένα ανοικτό πεδίο με θέμα την τεκμηρίωση, ή εισαγωγικών οδηγιών σχετικά με όσα χρειάζεται να δηλωθούν. Η παρατήρηση ισχύει και για τις Εκθέσεις Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης. Η ένταξη ερωτήσεων κλειστού τύπου αφενός θα λειτουργήσει καθοδηγητικά, αφετέρου θα διευκολύνει την εξαγωγή συγκεντρωτικών συμπερασμάτων. Σε γενικές γραμμές, είναι επιτακτική η ανάγκη να μειωθούν οι γραφειοκρατικές απαιτήσεις της αξιολόγησης.

3. Παρά τις σαφείς οδηγίες, τα κυριότερα λάθη που έγιναν κατά τον σχεδιασμό των Σχεδίων Δράσης από τις Ομάδες είναι: 1) Σε ορισμένα Σχέδια καταχωρίστηκε αναλυτική στοχοθεσία στο πρώτο βήμα του συλλογικού προγραμματισμού, ενώ ήταν αρκετή η διατύπωση μόνο του κεντρικού σκοπού. 2) Η υποβολή ορισμένων Σχεδίων Δράσης από μεμονωμένα άτομα, με αποτέλεσμα ο αριθμός των Σχεδίων Δράσης να είναι μεγάλος σε σχέση με τον αριθμό των εκπαιδευτικών του σχολείου, καθώς επίσης να μην συστήνονται ομάδες κατά τα προβλεπόμενα. 3) Σε μερικές περιπτώσεις, διαπιστώθηκε ο προγραμματισμός υπερβολικών στόχων που δεν ήταν ρεαλιστικοί και υλοποιήσιμοι. 4) Μερικές ομάδες υπέβαλαν ως Σχέδιο Δράσης κάποια έτοιμη δράση του σχολείου ως έχει (π.χ. ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα), με αποτέλεσμα να μην είναι σαφείς οι στόχοι της Δράσης και να επιβαρύνονται με άσκοπες ενέργειες. 5) Σε ορισμένες ομάδες παρατηρήθηκε σύγχυση ως προς τον άξονα που εντάσσεται το Σχέδιο Δράσης του. Π.χ. η προαγωγή των μαθητών/τριών μέσω καινοτομικών προγραμμάτων εντάσσεται στον άξονα «Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση» και όχι στον άξονα «Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα». Σχεδόν σε όλα από τα παραπάνω δόθηκαν οδηγίες και ανατροφοδότηση και υπήρξαν οι αναγκαίες τροποποιήσεις, όσο αυτό ήταν εφικτό.
4. Παρά τις σαφείς οδηγίες που δόθηκαν, σε περιορισμένο αριθμό Σχολείων και σε συγκεκριμένους άξονες, παρατηρήθηκε σύγχυση στην καταχώριση της αποτίμησης του συνολικού έργου του Σχολείου, επειδή θεώρησαν ότι έπρεπε στο σημείο αυτό να καταχωρίσουν την αποτίμηση των Σχεδίων Δράσης.
5. Οι αναβολές στις προθεσμίες υποβολής των στοιχείων προγραμματισμού και υλοποίησης αφενός διευκόλυνε τους εκπαιδευτικούς, αφετέρου περιόρισε εξαιρετικά τον διαθέσιμο χρόνο για την υλοποίηση των Δράσεων. Για τον λόγο αυτό υπήρξαν καθυστερήσεις στην υλοποίηση και στην αποτίμηση των Δράσεων. Παρομοίως, το έργο των εκπαιδευτικών δυσχέραναν οι αντικειμενικές δυσκολίες κατά το τρέχον έτος, λόγω των συνεπειών από τους υγειονομικούς περιορισμούς, της εισαγωγής καινοτομιών (π.χ. Τράπεζα Θεμάτων) και του φόρτου εργασίας των εκπαιδευτικών.

6. Για τη μείωση των γραφειοκρατικών απαιτήσεων και την οργανωτική ευελιξία της αξιολόγησης, προτείνεται ο περιορισμός των αξόνων σε πέντε: 1) Διδασκαλία, μάθηση, αξιολόγηση, σχολική διαρροή 2) Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών, εκπαιδευτικών, σχολείου οικογένειας 3) Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας 4) Σχολείο και κοινότητα, συμμετοχή του σχολείου σε προγράμματα και δίκτυα 5) Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.
7. Για ένα αριθμό Νηπιαγωγείων δεν μπόρεσε να γίνει ανατροφοδότηση και αξιολόγηση της έκθεσης που ανάρτησαν καθώς αυτή αποτελούσε παρουσίαση γενικών αναφορών χωρίς εξατομικευμένη έκθεση της διαχείρισης των αξόνων από τη σχολική μονάδα .